

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti tuleviku heaks

ELi SF Programm „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“
2009-2010 tegevuskava

Aastaruanne 2009 **Kokkuvõte**

Koostas: Agne Kivisaar
programmijuht
agne.kivisaar@ria.ee

Tallinn 2010

Euroopa Liidu struktuurifondide poolt rahastatud programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ üldeesmärk on tõsta teadlikkust infoühiskonna võimalustest, et aidata kaasa inimeste elu ja tegevust toetava infoühiskonna arendamisele ning tõsta infoühiskonna alase poliitikakujundamise efektiivsust kvaliteetsema info- ja andmekasutuse kaudu. Programmi kogumaht on 50 miljonit krooni.

Programmi tegevused on suunatud tänaste ja tulevaste e-teenuste tarbijatele, e-teenuste loomisega seotud osapooltele, kelle all peetakse silmas poliitikakujundajaid, avalikku sektorit ja ettevõtjaid, kelle teadlikkuse tõstmine infoühiskonnast võimaldab saavutada kõrget motiveeritust olemasolevate ning uute infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtuks. Lisaks eelpoolmainitule kätkeb programm tegevusi, mis keskenduvad ühiskonna arvamusiidrite ning meedia esindajate teadlikkuse suurendamisele, mille tulemusena kujundatakse suurem huvi ning positiivne hoiak uute tehnoloogiate suhtes.

Programmi tegevuskava 2009 kinnitati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt 20.02.2009.a. Programmi teisel tegevusaastal pöörati põhitähelepanu kolmele tegevussuunale – riigiportaal „eesti.ee“ tutvustamisele, riigi infosüsteemi võimaluste teavitamisele ning üldise turvateadlikkuse tõstmisele.

1. Kokkuvõtte elluviidud tegevustest

Eestis varem korraldatud uuringud on näidanud, et elanikkonna teadlikkus avalikest teenustest on väga madal, mis on üheks kitsaskohaks Eesti kui e-riigi arengus. 2009.a. teavitati esimest korda avalikkust riigiportaaali eesti.ee võimalustest. Jaanuaris toimus kuu aega kestev kampaania „Uks e-riiki“, mis oli suunatud elanikele ning teenusepakkujatele. Kampaania eesmärk oli tõsta kasutajate teadlikkust riigiportaalist ja kutsuda andma tagasisidet, kuidas keskkonda veel paremaks ja kasutajasõbralikumaks muuta. Teenusepakkujatele tutvustati riigiportaaali olemust ja teavitati, kuidas oma teenuseid hõlpsasti riigiportaaali vahendusel lõppkasutajatele pakkuda. Portaaali tagasiside küsitlusest võttis osa ligi 6500 portaaali külastajat. Kampaania raames loodi riigiportaaali arendustiim, millega liitus 570 portaaali kasutajat. Välja töötati ka portaaali kommunikatsioonistrateegia.

Selleks, et inimeste hoiakuid ja käitumist muuta, on vajalik tegeleda järjepideva teavitusega. Aasta lõpus, detsembrikuus anti avapauk riigiportaaali teavituskampaania II etapile, mille käigus uuendati riigiportaal eesti.ee logo ning pöörati senisest enam tähelepanu maapiirkondade elanike teavitamisele, kes reaalselt riigiportaaali e-teenuseid vajavad. Toimus riigiportaaali tutvustav ringsõit 8 Eesti linnas, kus riigiportaaali meeskond tutvustas Eesti elanikele portaaali võimalusi, lisaks viidi läbi portaaali-teemalisi mänge ning inimeste meelt lahutasid rahvalemnikud Tanel Padar, Ivo Linna ja Anti Kammiste. Kampaania üks eesmärke oli kutsuda inimesi üles aktiveerima oma @eesti.ee e-posti aadress, mis on ametlik suhtlusvahend riigi ja kodaniku vahel. Loodi kampaaniasait: www.eesti.ee/kampaania. Kampaania jooksul kasvas uute kasutajate arv, kes oli ametliku e-posti ära suunanud, ca 3 korda, riigiportaaali eesti.ee külastuste arv suurenes 1,5 korda ning püsis esimesed neli nädalat stabiilselt kõrgena (6500lt 10 000 külastuseni päevas Google Analytics andmetel). Teavituskampaania toimus kuu aega, 2010.a. jaanuari lõpuni.

Teavituskampaania korraldajad loodavad, et kampaania järgselt on senisest oluliselt suurem osa Eesti internetikasutajatest portaalist teadlikud ning oskavad avalikke e-teenuseid või riiklikku teavet otsides pöörduda aadressile eesti.ee.

Riigi infosüsteemi võimaluste tutvustamise raames viidi aasta jooksul läbi 40 koolitust, 4 infopäeva, 2 konverentsi, esimesed kõrgemad infoühiskonna kursused, anti välja eesti- ja ingliskeelne IT aastaraamat ning töötati välja spetsiaalne juhtimisteatri meetodikat kasutav koolitus „E-riigi teater“. Kokku osales avalikule ja erasektorile suunatud koolitustel-infopäevadel üle 1500 inimese.

Programmi üks prioriteete on tõsta elanike aga ka avaliku sektori ja ettevõtjate teadlikkust turvalisest Interneti kasutusest. Tegevussuuna raames koolitati aasta jooksul kokku üle 124 IT-spetsialisti. Elanikele toimus kaks teavituskampaaniat, esimene neist veebruaris turvalise interneti päeva raames, mille eesmärk oli näidata ilmekalt internetiavarustes varitsevaid ohte. Sügisene kampaania oli suunatud lapsevanematele, rõhuga emadele, et tõsta perekoidjate teadlikkust arvutiturvalisusest ja

soovi seda teadmist oma peredele edasi anda. Kampania käigus loodi emadele tunne, et nad saavad oma lapsi ja peresid internetiohtude eest kaitsta. Kampania raames loodi veebisait www.netiohud.ee Lisaks jagati arvutiturvalisuse teavet IT saatesarja „Ja polegi keeruline...” turvarubriigis, mis oli eetris Kanal 2-s 2009.a. kevadhooajal. Kokku sai eetrikõlbulikuks 5 saadet, kus 50 minuti eest käsitleti teemasid kasutajate loomisest, paroolidest, virtuaalmaailmast üldiselt, viirustest, pedofiiliast, varundusest kuni ID-kaardi tutvustamiseni. Lisaks loodi ka veebisait: <http://www.japolegikeeruline.ee/>

2. Indikaatori saavutustase

Programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ üldeesmärgi saavutamise indikaatoriks on avalikest e-teenustest teadlike isikute osakaal. Vastavalt Majandus- ja Kommunikatsiooniministri 05. aug. 2009.a. nr. 238 käskkirjaga „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ kinnitamine“ peaks avalikest e-teenustest teadlike isikute osakaal programmi rakendamise tulemusena olema aastaks 2009 kasvanud vähemalt 58%ni.

Vastavalt Emori 2007.a. oktoobris läbi viidud uuringule „Kodanike rahulolu riigi poolt pakutavate avalike e-teenustega“ on avalikest e-teenustest teadlike isikute osakaal 43%. Saar Poll OÜ poolt novembris 2008 läbiviidud uuringu „Avaliku sektori e-teenused“ alusel on 55% inimestest teadlikud avalikest e-teenustest. Nimetatud osakaal põhineb spontaanse küsimuse vastustel ning kui inimestele erinevaid e-teenuseid nimetati, siis tegelikult teadsid või olid nad kasutanud veel enam riigi poolt pakutavaid e-teenuseid. Aruande koostamise hetkel uurib AS Emor kodanike rahuolu avalike e-teenuste osas 2009.aastal. Andmed uuringutulemuste kohta avaldatakse 2010.a. veebruari lõpus.

3. Tekkinud märkimisväärsed probleemid ja nende lahendamiseks võetud meetmed.

Tulenevalt Eesti majanduslangusest ja muutuvast positsioonist tingitud erinevatest rõhuasetustest, tekkis suveperioodil vajadus tunnistada kehtetuks majandus- ja kommunikatsiooniministri 19.okt. 2007.a. käskkiri nr. 345 „Programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ kinnitamine“ ning muuta programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ majandus- kommunikatsiooniministeeriumi (edaspidi MKM) poolt 20.02.2009.a. kinnitatud tegevuskava 2009.

05.08.2009.a. kinnitati uuendatud programm „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ ning 27.08.2009. tegevuskava 2009-2010 kogumahuks 24,765 milj. krooni, mis tugineb „Eesti infoühiskonna arengukava 2013“ iga-aastastele rakendusplaanidele. Seoses programmi ja tegevuskava raames läbiviidud oluliste muudatustega viibis ka avalike teenuste arendamisega, e-ID kasutuselevõtu ning riigi infosüsteemide koosvõime suurendamisega seotud tegevuste elluviimine 2009.a. planeeritud mahus. Tegevustega alustatakse 2010.a. I kvartalis. Kõik riigi infosüsteemi ja riigiportaali võimalusi tutvustavad ning turvateadlikkusega seotud tegevused viidi 2009.a. ellu kavandatud mahus.

Programmi „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ esimese tegevusaasta jooksul ilmnas vajadus suurendada programmi meeskonna suurust, et täita programmi üldeesmärki – tõsta teadlikkust infoühiskonna võimalustest – ja viia seeläbi rohkem tegevusi ellu ja täita kinnitatud eelarvet. Sellest tulenevalt suurendati personali paari töötaja võrra – tegevuste elluviimiseks värvati kaks koosseisuvälist projektijuhti.

Kokkuvõtvalt võib nentida, et 2009.a. möödus programmil „Infoühiskonna teadlikkuse tõstmine“ edukalt, mida ilmestab teadlikkuse kasv ning koolitatud inimeste arv. Ideid ja plaane, kuidas infoühiskonna alast teadlikkust suurendada, on palju ning antakse parim, et need tegevused ka ellu viia, et aidata kaasa inimeste elu ja tegevust toetava infoühiskonna arendamisele.